

Європейські Календарний



газові ринки тиждень №5

(30 січня – 5 лютого 2017 року)

Вжито таких скорочень:

ВТП – віртуальний торговельний пункт
CEGN - Центральноевропейський газовий хаб (Баумгартен)
ГТО – газотранспортний оператор
ГТС – газотранспортна система
ЄЦБ – Європейський центральний банк
МЕА – Міжнародне енергетичне агентство (Париж, Франція)
СПГ – скраплений природний газ
ПСГ – підземні сховища газу
ТКМ - тисяча кубічних метрів
ЦСЕ – Центральна і Східна Європа

Якщо окремо не зазначено інакше, під кубічними метрами розуміються стандартні кубічні метри, об'єм яких вимірюється при температурі 20°C та тиску 101,325 кПа. При перетвореннях енергетичних одиниць на об'ємні, згідно з наявною в НГБІ методикою, використано вищу теплоту згоряння російського експортного газу в Європі, як її спільно визначено Міжнародним енергетичним агентством, Організацією економічного співробітництва і розвитку та Евростатом. Для пари євро/дол. США використовується щоденний курс ЄЦБ. Для країн, які не входять до Єврозони, - обмінні курси, що встановлюють їхні центральні банки. Тижневі та місячні показники розраховуються на підставі щоденних величин.

Наведені спотові ціни являють собою ціни з поставкою наступного дня, усереднені та середньозважені по об'ємах наприкінці торговельного дня. З метою підвищення наочності при порівнянні цін, починаючи з цього бюлетеня, ціни, які наводились для британського NBP, будуть приведені до теплотворності російського газу. Реальна середня теплотворність британського газу вище російського експортного, і ціни відповідно дещо вищі.

Зміст (12 стор. + 7 стор. додатків)

Стислі підсумки

1. Цінові процеси тижня

- 1.1 Основні газові фактори тижня
- 1.2 Динаміка цін тижня
- 1.3 Об'єми торгівлі
- 1.4 Нафта і вугілля
- 1.5 Курс валют

2. Спотові ціни

- 2.1 Динаміка спотових цін

3. Ф'ючерсні ціни

- 3.1 NCG/Pegas

4. Активізація «Газпрому» на внутрішніх ринках країн ЄС

5. ПСГ

Додаток №1 Сплеск попиту на послуги ПСГ в Європі

- 5.1 Частка європейських ПСГ – на грані закриття
- 5.2. Середньостроковий прогноз негативний, але наразі – бум ПСГ
- 5.3 ПАТ «Газпром»

Додаток №2 Прейскурент НАК «Нафтогаз України» на природний газ з 1 лютого 2017 року (чинний).

Середня тижнева ціна зросла на \$20-30. Поставки наступної доби з п'ятниці до п'ятниці зросли в ціні на +\$40, поставки наступного місяця на +\$30.

Основною причиною було зростання попиту під впливом похолодання в Європі, суттєво посилене, як вважають європейські експерти, **маніпуляціями «Газпрому»**, який раніше європейців «підсадив на голку» дешевого газу, а нині раптом припинив поставки понад контрактні кількості та покупцям, які не мали довгострокових контрактів. Найвищі прирости ціни мали місце на «спорідненому» з «Газпромом» німецькому Gaspool. Спотова ціна на Gaspool у п'ятницю вперше за декілька тижнів стала вище NCG.

Після тимчасового скасування прав на додаткові потужності ОПАЛ, «Газпром» відмовився від компенсації їх за рахунок транзиту через Україну, почавши, замість цього, відбір зі своїх ПСГ в Європі. Одночасно «Газпром» відмовив в поставках понад контрактні кількості. Відповідні **європейські компанії кинулися на спотові ринки, згвинчуючи ціни**. «Газпром» використовує цінову паніку на європейських газових ринках, щоб доводити необхідність ОПАЛ та Норд-стрім 2.

З вівторка новим «наступним газовим місцем» став березень 2017 р.

Об'єми торгівлі у Західній Європі залишалися на низькому рівні попереднього тижня. На NCG по всіх видах форвардних контрактів досягнули сумарно за тиждень лише 130 млн. куб. м (91 млн. куб. м на минулому тижні). Обсяги ф'ючерсних трансакцій різко впали 31 січня, після чого залишалися на одному рівні. У Польщі об'єми торгівлі форвардними контрактами на TGE понад вдвічі перевищили німецький хаб, склавши сумарно 285 млн. куб. м (261 млн. куб. м), зростали протягом тижня, незважаючи за захмарні ціни, також як і об'єми спотових трансакцій.

Нафта. Середня тижнева ціна склала 56,22 дол. США/барель (\$55,50 на попередньому тижні); на удорожання вплинуло повідомлення у середині тижня про підготовку США нових санкцій проти Ірану.

Валюти. Курс дол. США активно падав відносно всіх основних світових валют протягом перших трьох днів тижня. У Польщі злотий у середу вперше за понад 2,5 місяці став коштувати менше 4 злотих. Основним фактором падіння курсу долара аналітики називали «риторику «Долар вниз» (Dollar down) нової Адміністрації США, прогножуючи водночас, що сповзання долара невдовзі припиниться, зокрема, після очікуваної публікації позитивної економічної статистики США. Так воно й вийшло.

Спотові ціни. Середня спотова ціна тижня зросла на 20-30 дол. США/ткм. Найбільші прирости спотової ціни зафіксовано на німецькому Gaspool та у Польщі, яка отримує частину імпортного газу з німецької зони Gaspool. Найбільший стрибок цін мав місце напередодні 01.02.17, коли «Газпром», мотивуючи призупиненням угоди по ОПАЛ, відмовив низці покупців у поставках.

Поставки наступного газового місяця: середня ціна тижня по всіх досліджуваних хабах зросла на 5,4% (+3,2% на попередньому тижні).

Поставки у 2 кварталі 2017 р.: середня ціна тижня по всіх досліджуваних хабах зросла на 1,2% (+1,2% на попередньому тижні).

Поставки у літній сезон 2017 р.: середня ціна тижня по всіх досліджуваних хабах зросла на 1,0% (+1,0% на попередньому тижні).

NCG. Ф'ючерсні ціни на NCG протягом тижня поводити себе різнопланово, за підсумками тижня середня ціна по всіх категоріях форвардних контрактів не змінилася. Якщо середня тижнева ціна поставок наступного місяця зросла суттєво, на 7% (+3,6%), то квартальні і сезонні поставки навпаки подешевшали. Ціни форвардних поставок знижувалися по мірі віддаленості терміну поставок. Березень 2017 р. був найдорожчим серед місячних продуктів, а червень – найдешевшим. З квартальних продуктів, найдешевшими були поставки в 3 кварталі 2017 р. Найдешевшими з усіх ф'ючерсів був літній сезон 2018 р. Якщо поставки в лютому-березні 2017 р. торгувалися найбільше, то травневі-червневі 2017 р. були нульовими. Зовсім не було трансакцій квартальними продуктами. Водночас пішла торгівля квітневими контрактами, які на попередньому тижні були нульовими.

Активізація «Газпрому» на внутрішніх ринках країн ЄС. ПАТ «Газпром» удалося глибоко впровадитися до внутрішніх газових ринків ЄС, чим він користується для впливу в своїх стратегічних інтересах, які зв'язані, насамперед, із довгостроковими контрактами. Незважаючи на стратегію ЄС з диверсифікації джерел забезпечення природним газом, ПАТ «Газпром» активно розширює торговельні операції в Німеччині, діючи через свою дочірню компанію Wingas. Використовуючи Німеччину як плацдарм, «Газпром» розширює збутові операції на решту Європи. «Підсадивши на голку» дешевого російського газу, «Газпром» будує цінову політику в залежності від стратегічних інтересів РФ. З огляду на призупинення аукціонів ОПАЛ, «Газпром» не пішов на компенсацію за рахунок України втраченої потужності транспортування, а навпаки загострив ситуацію шляхом відмови в поставках вище контрактних кількостей. Відповідні компанії кинулися на спотові ринки, підвищилися ціни. Мета РФ – показати, що ОПАЛ та Норд-стрім 2 – в інтересах ЄС.

Додаток – ПСГ. Частку ПСГ Європи доведеться закрити в наступні роки, беручи до уваги низьку рентабельність ПСГ на Європейському континенті. Бляклу середньострокову перспективу ПСГ дещо скрашує тимчасовий сплеск їхнього використання цією зимою. 31.01.17 середній рівень заповнення ПСГ країн-членів асоціації GIE (близько 90% ЄС) становив 41,38%. У регіоні ЦСЄ до кінця листопада 2016 р. заповнення ПСГ було близько 90%, а наприкінці січня 2017 р. – 38%.

Рентабельність ПСГ визначається спредами зима-літо. Нижній поріг затребуваності ПСГ відповідає спреду близько 20 дол. США/ткм. Наприкінці січня 2017 р. спред зима-літо доходив уже до 40 дол. США/ткм. Європейські ПСГ вийшли на етап рентабельності з 03.01.17, коли почалися екстремальні холоди, до яких пізніше додалося обмеження транспортування природного газу газопроводом ОПАЛ. Послуги ПСГ стали прибутковим бізнесом, особливо, в Австрії, яка використовує переваги високих цін на газ в Італії.

Відмова «Газпрому» від поставок понад контрактні обсяги сприяла зростанню спотових цін в Європі. Для утримувачів довгострокових контрактів «Газпром» покриває зниження поставок по ОПАЛ, піднімаючи газ зі своїх європейських ПСГ. За оцінками російських експертів, поточний відбір газу «Газпрому» з цих ПСГ становить близько 33 млн. куб. м на добу. Обсяги відбору можна підняти ще на 15 млн. куб. м на добу. Однак при цьому падає тиск в ПСГ, а з ним і максимум добового відбору, так що «Газпром» порівняно недовго зможе використовувати свої сховища, особливо якщо в Європі буде холодно; **доведеться збільшувати обсяги транзиту територією України.**

**По всіх категоріях контрактів конкретні ціни публікуються лише у платному виданні.*

ТОВ «Нафтогазбудінформатика»